

художньої мети, блискуче реалізовано у структурі тексту, даруючи рідному письменству неперевершені зразки народних текстів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Крутікова Н.С. – Творчість Нечуя – Левицького (статті та матеріали). – Вид-во Академії наук Укр. РСР – К.,1961.
2. Могильницька Г. Люди на бездоріжжі: комедія про трагедію: До проблеми адекватного прочитання української класики : [про повість І. С. Нечуя-Левицького "Кайдашева сім'я"] / Г. Могильницька // Українська мова й література в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах. - 2009. - № 12. - С.106-122
3. Панченко В. Дві повісті Івана Нечуя-Левицького [Текст] : "Хмари", "Кайдашева сім'я" / В. Панченко // Дивослово. - 2003. - № 8. - С. 10-15 .
4. Походзіло М. І. Іван Нечуй-Левицький: літературний портрет / М. У. Походзіло. – К.: Держлітвидав України, 1960. – 119 с.
5. Турчин М. "Всеобіймаюче око" письменника Нечуя [Текст] : кризь призму світогляду богослова Левицького / М. Турчин // Дивослово. - 2005. - № 7. - С.14-17.

Вовчук М.

Науковий керівник – асист. Сеньовська Н. Л.

ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ УЧНІВ ЗАСОБАМИ ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН

Рідна історія, мова й література – це завжди актуальні теми для кожного свідомого громадянина своєї держави. Впродовж усього життя свідомо людина намагається творити на благо суспільства.

Художню літературу, безперечно, сприймають як першооснову духовного та соціального розвитку людства. Вона, без сумніву, стимулює шкільну молодь відчувати найтонші струни прекрасного, захоплюватися красою рідної землі,пізнавати її історію, культуру і традиції, щоб передавати їх із покоління в покоління. Художні твори виховують в учнів любов до Батьківщини і свого народу,любов до власної історії та культури.

Мета статті – проаналізувати особливості патріотичного виховання школярів засобами гуманітарних дисциплін.

Важливий внесок у розробку теорії патріотичного виховання на основі національної ідеї зробили визначні педагоги С. Русова, Г. Ващенко, К.Ушинський. Ці вчені визначили критерії формування особистості і вказали на їхню залежність від певних суспільних умов.

Актуальними сьогодні є думки І. Огієнка та В.Сухомлинського про те,що до найважливіших ознак народу належать рідна мова й нею витворена культура,яка стає душею нації, її духом. Зокрема В.Сухомлинський зазначав, що в руках педагога слово є могутнім виховним засобом, якийможе піднести, звеличити людину в її власних очах, утвердити її патріотичну свідомість і громадянську гідність, на все життя відкрити в її серці невичерпні і вічні джерела любові до своїх предків [2].

Дисципліни гуманітарного циклу у загальноосвітніх закладах повинні сприяти вихованню моральності та основ людяності. Класик української педагогічної науки В.Сухомлинський писав, що для того, щоб закласти в особистості основу людяності та громадянськості потрібно дати правильне бачення добра і зла [3]

Згідно із дослідженнями В. Сухомлинського, патріотичне виховання школярів засобами гуманітарних дисциплінвідображає цілу низку аспектів:

- *патріотичний* (виховання любові до рідного краю, Батьківщини, відчуття громадянства);
- *соціальний* (введення в практику зразків гуманних стосунків та ідеалів народу);
- *трудоий* (залучення до традиційних видів трудової діяльності народу);
- *художньо-естетичний* (залучення до народної творчості у видах декоративно-прикладного мистецтва, розвиток художніх здібностей);
- *екологічний* (примноження багатств і захист рідної природи, усвідомлення єдності людина–природа–суспільство).

В.Сухомлинський вважав, що Батьківщина починається із сім'ї, з родинного виховання, заохочення батьків до всього того рідного нашому народові, що віками викарбовувалось із поту і крові предків. На думку цього вченого, діти, безумовно, є не лише продовженням роду, але й всього суспільного ладу, адже становище нового майбутнього суспільства залежить саме від того які духовні цінності молодь візьме від нас і понесе майбутнім поколінням. Тому то й точеться безмежна боротьба над тим, щоб заволодіти розумом і серцями молодого покоління. Сім'я – це найменша клітинка нашого суспільства. Чим сильніший виховний вплив родини на особистість школяра, тим активнішу життєву позицію займають батьки в суспільстві, тим вищі моральні цінності дитини, її культурний рівень. Педагог повинен стимулювати батьків (якщо ті пасивно ставляться до проблеми багатогранного розвитку дитини), а також безпосередньо робити все можливе, щоб особистість засвоїла відповідні знання. У жодному випадку це не має бути насадження вчителем власних думок, чи переконань, він повинен спрямувати учня у правильне русло, а все інше залежить від особистості самого школяра, від «фундаменту», який закладається в сім'ї. Такої думки дотримувався, зокрема, князь О. І. Одоевський: «Будьте самі й людиною і дитиною для того, щоб навчити дитину» [1, ст. 19].

Відповідно, у школі дуже важливо об'єднати вплив батьків та вчителів. І саме засоби гуманітарних дисциплін можуть відіграти тут вирішальну роль. У безлічі художніх творів, які входять до шкільної програми, увага акцентується на образах матері та батька, роду й народу. Виховання громадянина-патріота активізується під час аналізу таких творів, обговорення їхніх персонажів, складання творів на відповідну тематику.

Чинником виховання патріотизму в учнів, судячи з практики В.Сухомлинського, можна вважати природу рідного краю. Оскільки вона використовувалася вченими не тільки як фактор впливу на виховання розумової і емоційної сфери підлітків, загального розвитку їх організму і зміцнення здоров'я, але й як утвердження високих моральних якостей людини-патріота своєї Батьківщини. При цьому саме гуманітарні дисципліни – мова, література – дають можливість оптимально використати цей чинник. Зокрема, педагог активно впроваджував уроки думки, коли методом евристичної бесіди формувалося мислення школярів. Також діти писали казки, твори, що розвивало не лише мовно-літературні навички, але й патріотичні почуття – гордості за свою землю, любові до неї.

Отже, гуманітарні дисципліни покликані синтезувати основні факти і закономірності багатьох наук в єдину систему світоглядних знань молоді [4], активно і цілеспрямовано впливати на свідомість, вміння молоді оцінювати довкілля та реальну дійсність, тобто на формування громадянської компетентності, яка допоможе відповідально та ефективно реалізувати весь комплекс громадянських прав та обов'язків у демократичному суспільстві, раціонально діяти в ньому.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бондар Л. В. О. Сухомлинський: основні пріоритети у вихованні громадськості / Л. Бондар // Рідна школа. – 2007. – №9. – С.19–22.
2. Жадан Н. М. Виховуємо патріотів художнім словом / Н. М. Жадан // Вивчаємо українську мову та літературу. – 2012. – № 15. С – 2–5.
3. Концепція громадянського виховання особистості в умовах розвитку української державності // Шлях освіти. – 2000. – № 3. – С.71–3.
4. Лукашевич М. Роль гуманітарних наук у соціалізації молоді / М. Лукашевич // Шлях освіти. – 1998. – № 2. – С.2–5.

Войтків О.

Науковий керівник – проф. Вільчинська Т. П.

САКРАЛЬНА ЛЕКСИКА В ПОЕТИЧНІЙ ТВОРЧОСТІ ЛІНИ КОСТЕНКО: СЕМАНТИКО-СТИЛІСТИЧНИЙ АСПЕКТ

Функціонування мови в усіх сферах людського буття свідчить, насамперед, про її повноцінний розвиток. Оскільки духовність народу найбільше пов'язана з його релігійним життям і є відображенням нації, то тут мова має широке поле діяльності. Українська мова